

Περιγραφική Στατιστική

Κωνσταντίνος Μπουγιούκας, MSc, PhD
mpougioukas@auth.gr

2024-2025

Στόχοι του σημερινού μαθήματος

- ☒ Σύνοψη κατηγορικών δεδομένων και γραφήματα
- ☒ Μέτρα κεντρικής θέσης (μέσος όρος, επικρατούσα τιμή, διάμεσος),
- ☒ Μέτρα διασποράς (εύρος, διακύμανση, τυπική απόκλιση)
- ☒ Γραφήματα για ποσοτικά δεδομένα

Συνοψίζοντας τις κατηγορικές μεταβλητές

Summarizing categorical data

(Frequency Statistics)

Πίνακας απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων (ποσοστών)

- Μεταβλητή φύλο (sex)

Φύλο	Απόλυτη Συχνότητα, n	Σχετική Συχνότητα (%)	Σχετική Αθροιστική Συχνότητα (%)
Άντρες	109	42.2	42.2
Γυναίκες	149	57.8	100.0
Σύνολο	258	100.0	

Αγγλική Ορολογία:

- Απόλυτη συχνότητα: (Absolute) frequency
- Σχετική συχνότητα: Relative frequency
- Ποσοστό: Percentage
- Σχετική Αθροιστική συχνότητα: Cumulative relative frequency (percentage)

Πίνακας απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων (ποσοστών)

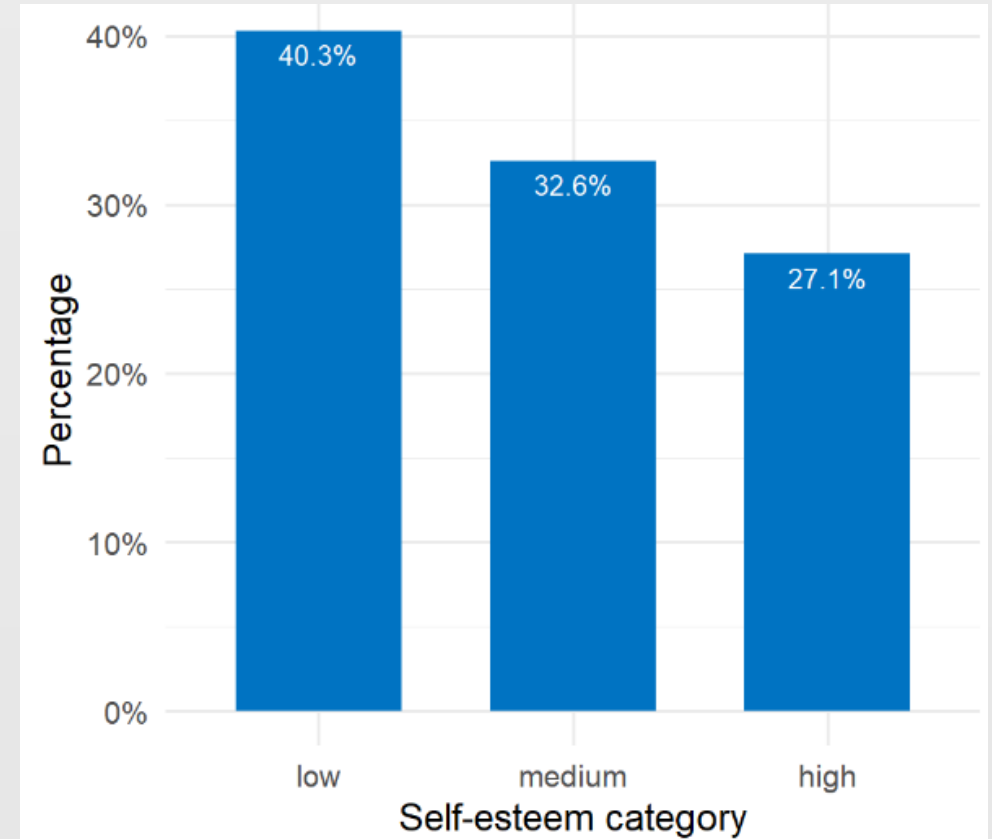
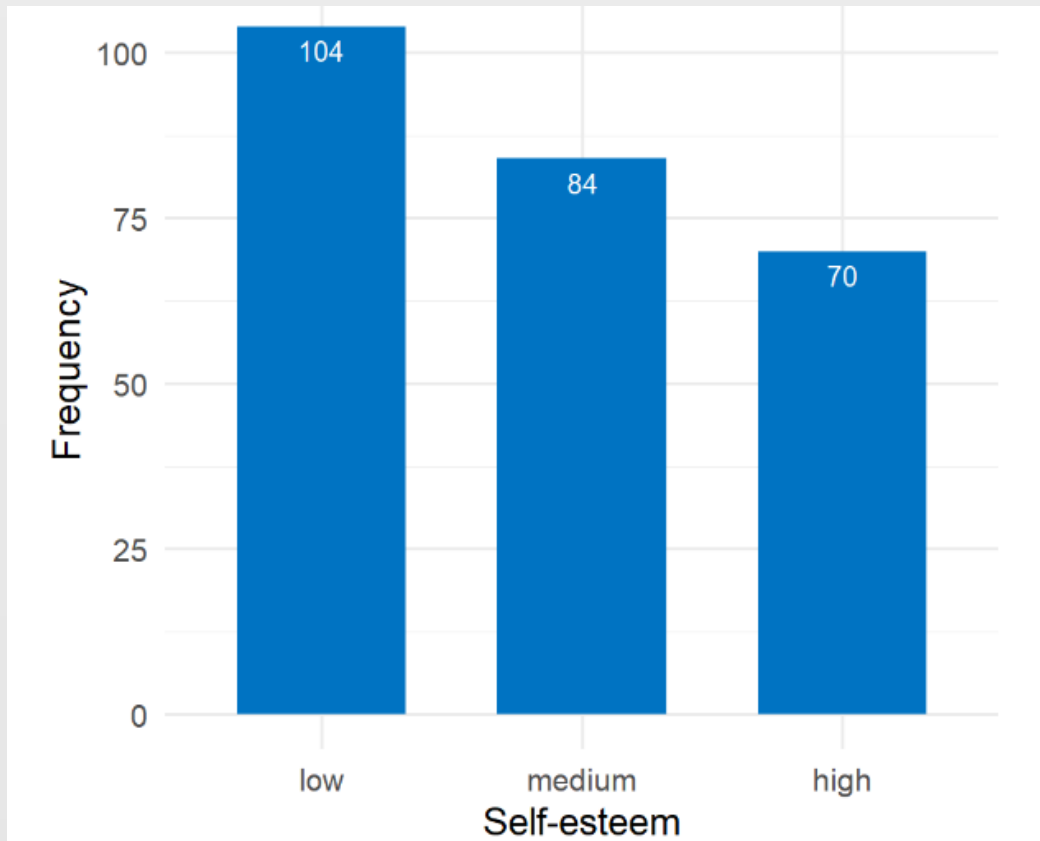
- Μεταβλητή αυτοεκτίμησης (self-esteem)

Self-esteem	n	Percentage (%)	Cumulative percentage (%)
low	104	40.3	40.3
medium	84	32.6	72.9
high	70	27.1	100.0
Total	258	100.0	

Πως μπορούμε να παρουσιάσουμε της σχετικές συχνότητες και τα ποσοστά;

Ραβδογράμματα συχνοτήτων και ποσοστών (bar plots)

- Όλες οι ράβδοι πρέπει να έχουν ίσο πλάτος και ίση απόσταση μεταξύ τους.
- Το ύψος κάθε ράβδου πρέπει να αντιστοιχεί στα δεδομένα που αντιπροσωπεύει.
- Οι ράβδοι πρέπει να σχεδιάζονται με αρχή το μηδέν.

Πίνακας συνάφειας (contingency table) – Σχέση δυο μεταβλητών

- Φύλο και Μεταβλητή αυτοεκτίμησης (απόλυτες συχνότητες)

Sex	Self-esteem (score categorization)			Marginal total
	low	medium	high	
male	26	47	36	109
female	78	37	34	149
Marginal Total	104	84	70	Total 258

Πίνακας συνάφειας (contingency table)

- Φύλο και Μεταβλητή αυτοεκτίμησης (σχετικές συχνότητες)

Sex	Self-esteem (score categorization)			
	low	medium	high	Marginal total
male	26/258 x100 (10.1%)	47/258 x100 (18.2%)	36/258 x100 (14.0%)	109
female	78/258 x100 (30.2%)	37/258 x100 (14.3%)	34/258 x100 (13.2%)	149
Marginal Total	104	84	70	Total 258

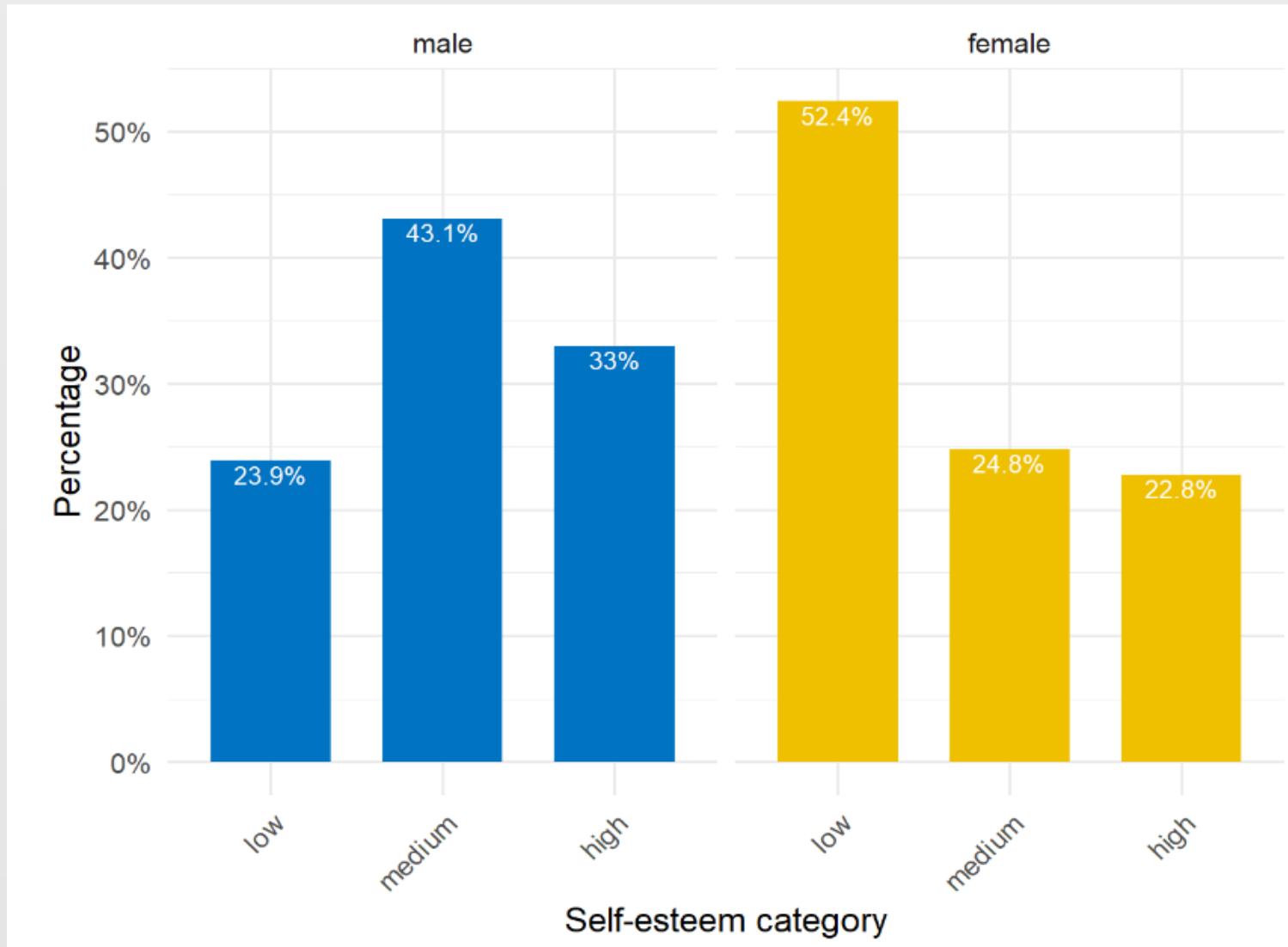
Πίνακας συνάφειας (contingency table)

- Φύλο και Μεταβλητή αυτοεκτίμησης (σχετικές συχνότητες σειρών)

Sex	Self-esteem (score categorization)			
	low	medium	high	Marginal total
male	26/109 x100 (23.9%)	47/109 x100 (43.1%)	36/109 x100 (33.0%)	109/109 x100 (100%)
female	78/149 x100 (52.4%)	37/149 x100 (24.8%)	34/149 x100 (22.8%)	149/149 X100 (100%)
Marginal Total	104	84	70	Total 258

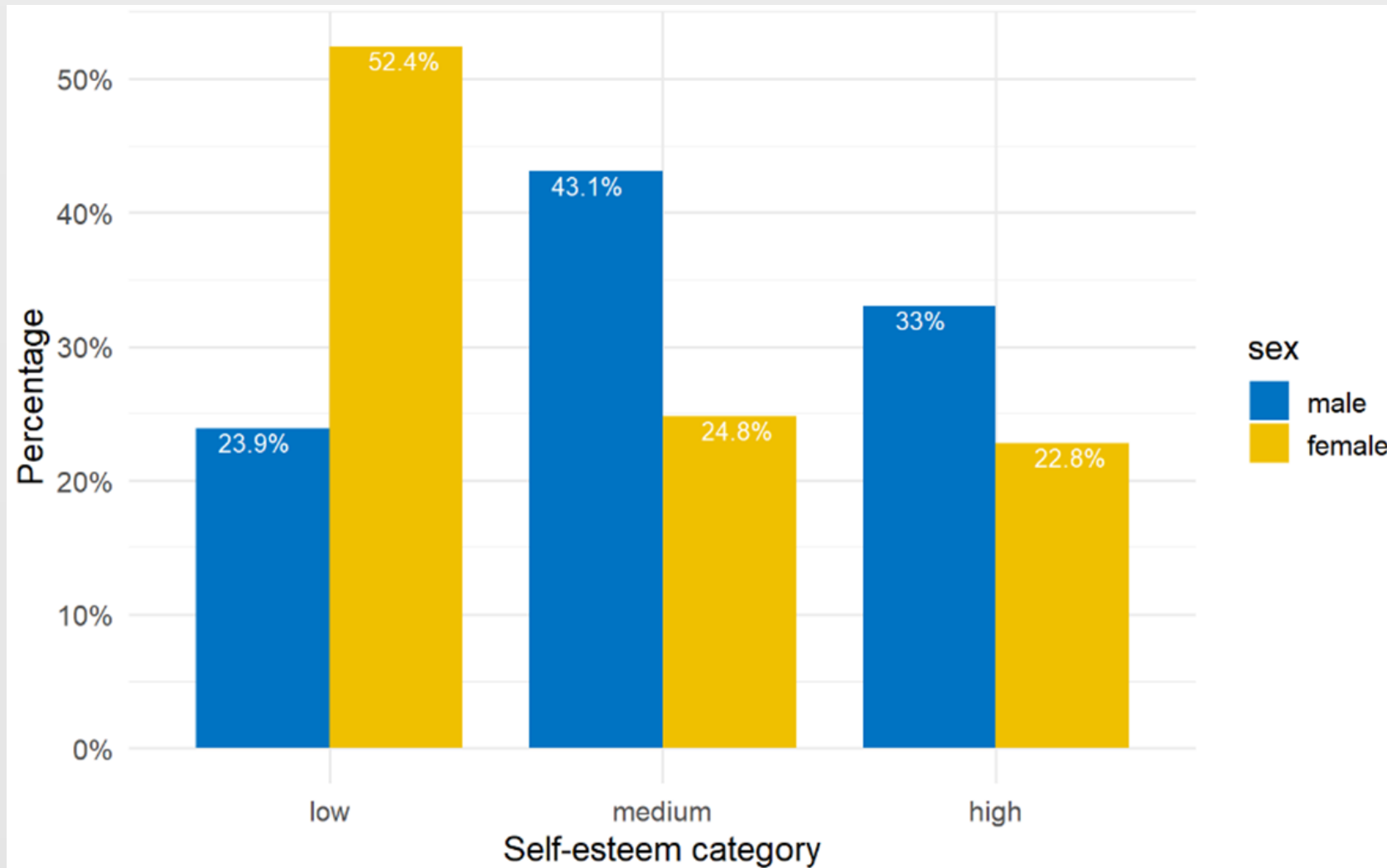

Side-by-side bar plot

Grouped bar plot

Συνοψίζοντας τις ποσοτικές μεταβλητές

Summarizing continuous data

Μέτρα κεντρικής θέσης (Measures of central location)

- ☒ Αριθμητική μέση τιμή (mean)
- ☒ Η διάμεσος (median)
- ☒ Η επικρατούσα τιμή (mode)

Αριθμητική μέση τιμή (Arithmetic mean) του δείγματος

Το άθροισμα όλων των τιμών ενός συνόλου αριθμητικών δεδομένων, διαιρούμενο με τον συνολικό αριθμό τους.

Π.χ. 5 4 12 8 4

$$\bar{x} = \frac{5 + 4 + 12 + 8 + 4}{5} = \frac{33}{5} = 6.6$$

- + Χρησιμοποιεί όλα τα δεδομένα και είναι το σημείο ισορροπίας τους
- + Έχει καλές μαθηματικές ιδιότητες.
- Επηρεάζεται από ακραίες τιμές. Ποια θα ήταν η μέση τιμή αν είχαμε μια επιπλέον τιμή π.χ. 24 στα δεδομένα μας.

Διάμεσος (median) του δείγματος

Η τιμή που χωρίζει τη διατεταγμένη σειρά των παρατηρήσεων σε δύο ίσα μέρη (50% αριστερά, 50% δεξιά).

Δεδομένα: 5 4 12 8 4

Διατεταγμένες τιμές: 4 4 **5** 8 12

Διάμεσος = 5

- + Ανθεκτικό μέτρο στις ακραίες τιμές. Ποιο θα είναι το αποτέλεσμα αν προστεθεί η τιμή 24;
- Λαμβάνει υπόψη μόνο την διάταξη των τιμών και όχι τις πραγματικές τιμές.

Επικρατούσα τιμή (mode) του δείγματος

Η πιο συχνά εμφανιζόμενη τιμή στο δείγμα.

Π.χ. 5 4 12 8 4

Επικρατούσα τιμή = 4

Μέτρα διασποράς (Measures of Dispersion)

- ☒ Εύρος των τιμών του δείγματος (range)
- ☒ Ενδοτεταρτημοριακό εύρος (interquartile range) IQR
- ☒ Διακύμανση (variance)
- ☒ Τυπική απόκλιση (standard deviation)

Εύρος των τιμών του δείγματος (range)

Η διαφορά μεταξύ της μέγιστης και της ελάχιστης τιμής σε ένα σύνολο δεδομένων.

Π.χ. 5 4 12 8 4

4 4 5 8 12

$$\text{Εύρος} = \text{Μέγιστη τιμή} - \text{Ελάχιστη τιμή} = 12 - 4 = 8$$

+ Απλό στον υπολογισμό.

- Επηρεάζεται από ακραίες τιμές.

Ενδοτεταρτημοριακό εύρος (interquartile range: IQR)

Η διαφορά μεταξύ του 3^{ου} και 1^{ου} τεταρτημορίου σε ένα (διατεταγμένο) σύνολο τιμών.

Π.χ. 5 4 12 8 4

4 **4** 5 **8** 12

$$\text{IQR} = Q3 - Q1 = 8 - 4 = 4$$

+ Δεν επηρεάζεται ισχυρά από τις ακραίες τιμές.

Διακύμανση (variance) του δείγματος

Η μέση τιμή των τετραγωνικών αποκλίσεων.

Π.χ. 5 4 12 8 4

$$\text{variance} = \frac{(5 - 6.6)^2 + (4 - 6.6)^2 + (12 - 6.6)^2 + (8 - 6.6)^2 + (4 - 6.6)^2}{5 - 1} = 11.8$$

- + Χρησιμοποιεί όλα τα δεδομένα.
- Επηρεάζεται από ακραίες τιμές.

Τυπική απόκλιση (standard deviation) του δείγματος

Η τετραγωνική ρίζα της διακύμανσης. Μετρά την μεταβλητότητα των τιμών του δείγματος.

Π.χ. 5 4 12 8 4

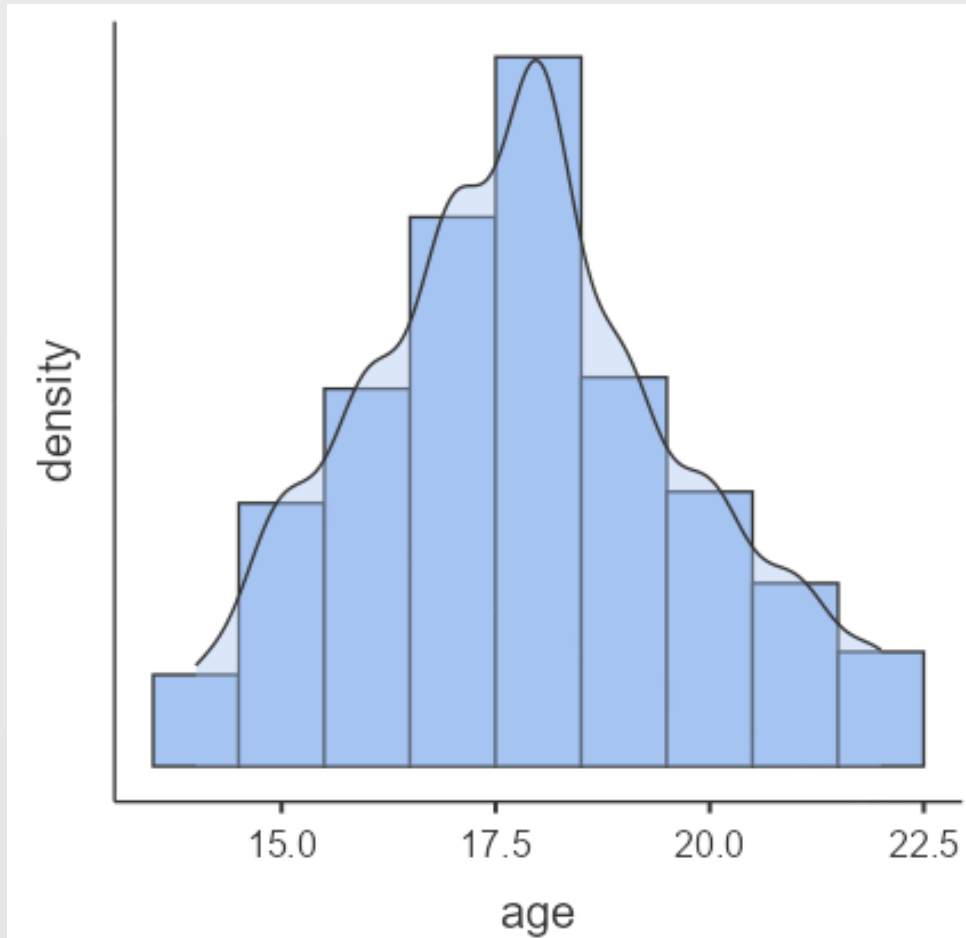
$$s = \sqrt{\text{variance}} = \sqrt{11.8} \approx 3.4$$

- + Χρησιμοποιεί όλα τα δεδομένα.
- + Είναι στην ίδια μονάδα μέτρησης με την αρχική μεταβλητή.
- Επηρεάζεται από ακραίες τιμές.

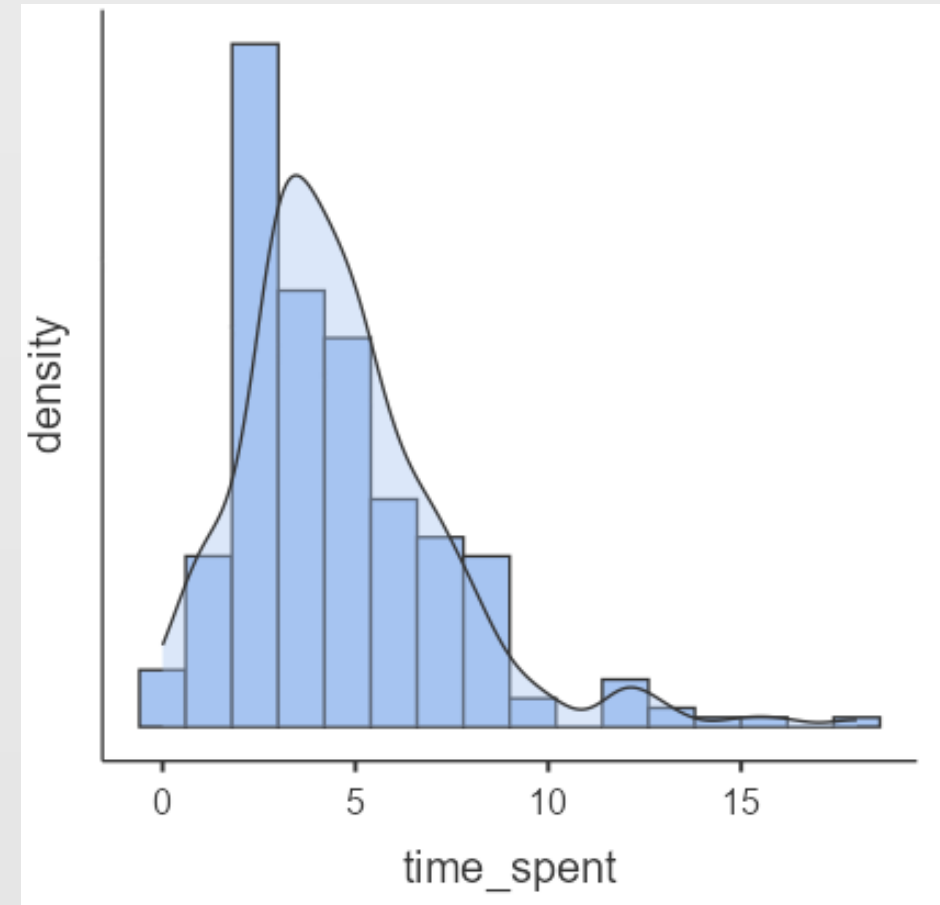

Ιστογράμματα (histograms)

Συμμετρική κατανομή.

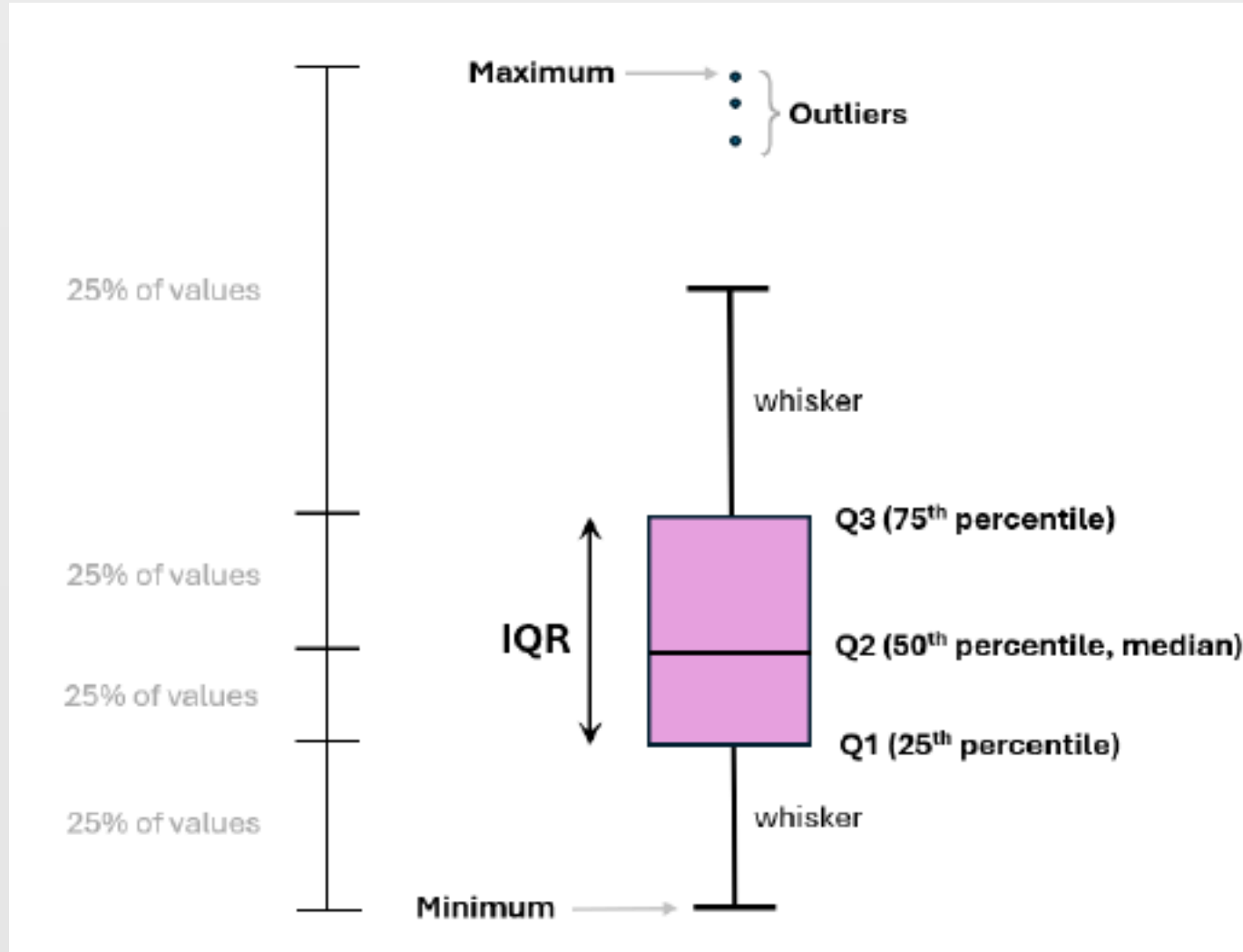

Δεξιά λοξότητα.

Θηκόγραμμα (boxplot)

Θηκογράμματα (boxplots)-Παραδείγματα

